

Laaja ennakkovaikutusten arviointi

Yksityisten tiekuntien kunnossapitosopimuksen uudelleenjärjestely

Nykytilanne	Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
Kunta osallistuu kahdella eri tavalla yksityisteiden hoitoon ja hallintoon. Nämä ovat kunnossapitosopimus sekä avustus.	Siirtyminen yksijärjestelmäiseen tapaan, jossa kunta myöntää avustuksia tiekunnille.	Kunta myöntää vain perusparannusavustuksia.
Kaksijärjestelmäinen tapa (sopimukset sekä avustukset)	Yksijärjestelmäinen tapa (avustukset)	Vain perusparannusavustukset

Arvioitavan asian kuvaus ja taustat

Lempäälän kunta osallistuu kahdella eri tavalla yksityisteiden hoitoon ja hallintoon.

Osa tiekunnista (n. 25 kpl) hakee vuosittain rahallista kunnossapitoavustusta kunnalta edellisvuoden kunnossapitokustannuksiin. Kunnan rooli on pieni; avustusprosessin järjestäminen ja avustusten myöntäminen.

Osan tiekuntien (65 kpl) kanssa kunnalla on kunnossapitosopimus. Kunnossapitosopimuksessa kunnan rooli on suuri; kunta kilpailuttaa, hoitaa sopimushallinnan, työn tilaukset, työnjohdon ja valvonnan ja laskutuksen sekä urakoitsijoille, että tiekunnille.

Tapa on vanhanaikainen ja jäänne edellisen yksityistielain ajoilta. Uusi yksityistielaki on astunut voimaan vuonna 2019, jolloin kunnan rooli yksityistieasioiden hoitajana on lakannut. Yksityistieasioiden tehtävät siirtyivät valtiolle, laki mahdollistaa kunnan myöntämän avustuksen tietyin edellytyksin. Kaksijärjestelmäinen tapa ei ole tehokas tapa toimia, kun pidetään yllä kaksi erilaista järjestelmää, se ei ole myöskään selkeä tai tasapuolinen tiekunnille.

Uudelleenjärjestämisellä ei haeta taloudellista säästöä yksityisteiden hoidon ja ylläpidon kustannuksiin vaan muutetaan kunnan rooli sellaiseksi, mitä yksityistielaki säättää. Kunnan yksityisteille osoitettavat määrärahat pidetään samana ja kunta toimii jatkossakin yksityisteiden hoidon, kunnossapidon ja perusparannusten rahoittajana.

Valmistelijat: Infrapäällikkö Tiina Pekkala ja yhdyskuntajohtaja Tiia Levonmaa

	Nykytilanne: Vaihtoehto 0	Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
Kunta- strategia	Rohkaisemme aktiivisuuteen Kunnalla iso rooli, joka ei kannusta tiekuntia aktiivisuuteen.	Kunnan toimiessa avustusten myöntäjänä, aktivoi se tiekuntia ottamaan sille kuuluva aktiivinen rooli hallinnoimansa tien hoidossa ja kunnossapidossa.	Kunnan toimiessa avustusten myöntäjänä, aktivoi se tiekuntia ottamaan sille kuuluva aktiivinen rooli hallinnoimansa tien hoidossa ja perusparannuksen suunnittelussa.
Talous	Vuosittainen toiminnan kate (kulut- tulot) n. 130 000–160 000 euroa.	Kulut 150 000 euroa (ei tuloja) Määrärahojen ennakointi ja kohdistaminen mahdollistuu. Kunta voi määritellä vuosittain erikseen määrärahan. Päätöksellä voi olla vaikutusta tienhoidon kustannustasoon.	Kunta voi määritellä vuosittain erikseen määrärahan. Päätöksellä on vaikutusta tiekuntien tienhoidon kustannuksiin.
Henkilöstö	Työllistää paljon kunnan henkilöstöä, kun henkilöstö hoitaa sekä kunnossapitotoimenpiteiden sopimusasiat, työnjohdon ja valvonnan sekä laskutuksen lisäksi avustusprosessin järjestämisen. Kunta toimii välikätenä tiekunnan ja urakoitsijan välillä. Talousjärjestelmä ei tue toimintaa, joten toiminta vaatii paljon manuaalista työtä.	Henkilöstön työ määrä vähenee yksityistieasioissa kunnan roolin selkeytyessä ja vähentyessä. Vapauttaa infrahenkilöstön resurssia hoitaa muuta yleisten alueiden valvontaa sekä kehittää yksityisteiden avustuksia ja neuvontapalvelua. Vapauttaa talous/hallintohenkilöstön resurssia laskutuksen jäädessä pois. Tarjolla on sähköinen avustusjärjestelmä, joka on kehitetty kuntien yksityistieavustusprosessiin.	Henkilöstön työ määrä vähenee yksityistieasioissa kunnan roolin vähentyessä reilusti. Vapauttaa infrahenkilöstön resurssia hoitaa muuta yleisten alueiden valvontaa. Vapauttaa talous/hallintohenkilöstön resurssia.

Kuntalaiset	Kuntalaiset tienkäyttäjän roolissa, päätösvalta on yksityisen tiekunnan osakkailla.	Kuntalaiset tienkäyttäjän roolissa, päätösvalta on yksityisen tiekunnan osakkailla.	Kuntalaiset tienkäyttäjän roolissa, päätösvalta on yksityisen tiekunnan osakkailla
	Kunnan rooli korostunut yksityisteiden käytännön toimissa. Tiekkunnan puheenjohtaja/toimitsijamies toimii sopimusosapuolena. Kunta voi sopimusosapuolena määrittellä tien hoidon tason (esim. aurasraja).	Lisää tiekkuntien vastuuta hallinnoimansa tien hoidossa. Vaatii asioihin perehtymistä, mutta tarjolla on asiantuntijapalveluita näitä suorittamaan (mm. tieisännöitsijäpalvelut) ja neuvonta-apua (ELY-keskus ja Suomen tieyhdistys). Päätöksellä voi olla vaikutusta tien hoidon laatuun.	Lisää tiekkuntien vastuuta hallinnoimansa tien hoidossa. Vaatii asioihin perehtymistä, mutta tarjolla on asiantuntijapalveluita näitä suorittamaan (mm. tieisännöitsijäpalvelut) tai mistä saa apua (ELY-keskus ja Suomen tieyhdistys). Päätöksellä voi olla vaikutusta tien hoidon laatuun. Päätöksellä on vaikutusta tieosakkaiden kustannuksiin tienhoidon järjestämiseksi.
Lapset / Koululaiset	Tienkäyttäjärooli	Tienkäyttäjärooli	Tienkäyttäjärooli.
Ympäristö	Ei erityistä ympäristövaikutusta.	Päätöksellä ei erityistä ympäristövaikutusta	Päätöksellä ei erityistä ympäristövaikutusta
Yritykset ja työllisyys	Kunta kilpailuttaa yksityisteiden hoidon osana laajempaa kokonaisuutta.	Tiekkunnat voivat itse tilata työt haluamiltan yrityksiltä. Voi lisätä pienyritysten kiinnostusta tarjota palveluita sekä teiden hoidon/kunnossapidon että tieisännöintipalveluiden osalta.	Tiekkunnat voivat itse tilata työt haluamiltan yrityksiltä. Voi lisätä pienyritysten kiinnostusta tarjota palveluita sekä teiden hoidon/kunnossapidon että tieisännöintipalveluiden osalta. Voi lisätä myös muiden maanrakennusyritysten ja suunnittelutoimistojen kiinnostusta tarjota palveluita tiekkunnille esim. perusparannushankkeiden suunnittelutyö ja toteutus.